

Szerkesztőség:

Petőfi-utca 1. szám II. emelet
Bérmegyei leveleket csak ismert
készfő fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.
Kiadóhivatal:
Petőfi-utca 1. sz. (Ungorleider Albert
könyvnyomdájában.)
Hirdetések díjazásáról:
Egyes szám 5 kr., ünnep- és vasár-
nap utáni szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és szombatok után is.
Előfizetési árak:
Helyben hánhoz hordva.
Egész évre 12 frt
Fél évre 6 frt
Negyed évre 3 frt
Egy hónapra 1 frt
Vidékre postán küldve:
Egész évre 14 frt — kr.
Fél évre 7 frt — kr.
Negyed évre 3 frt 50/100 kr.
Egy hónapra 1 frt 20/100 kr.
Hirdetések helyben ártóndók.
Százalékot nem adunk.

A bírói kar függetlensége.

Budapest, október 1.

Rettentően henzegnek az ellenzéki
lapok a „függetlenségi” frázissal.
Minek utána Kaas Ivort összevissza függet-
lenítették volna, neki álltak Csemeginek
miut bírónak, és őt függetlenítették össze-
vissza. Pedig sem Kaas Ivor, sem
Csemegi nem függetlenek. A szó által-
ános értelmében igen is nem. Kaas Ivor
független a kormánytól, de nem füg-
getlen Tisza ellenes gyűlöletének vad
szenvdeléyétől és a Lónyay-család iránti
ragaszkodásától, amely családnak egy
része soha sem fogja megbocsátani Ti-
szának, hogy Lónyay Menyhértet ö buk-
tatta meg. De ha megengedné is a csal-
ád, nem engedné meg Kaas Ivor, aki
Lónyayok a Lónyayaknál, s kiben Tisza
iránti gyűlölet meg van csontosodva. Ő
tehát nemcsak hogy nem független em-
ber, hanem gyűlöletének rabszolgája.

Csemegi független az ítélőhatalom-
ban, független a lelkiismeret s bírói vé-
lemény dolgában, de ami a kormány el-
lenes ténykedést illeti, ebben már Gam-
bettával tartok: »Minden oly
hivatalnokot, ki a kor-
mány ellen szavaz, el-
 kell bocsátani.« Ezek a
Gambetta szavai. Es henzeghet a hiva-
talanok szavazási függetlensége mellett
az ellenzék, amíg ellenzék, s nevezheti
a kormányt zsarnoknak, ha megkívánja,
hogy a hivatalnok ellene ne szavazzon.

Purusa lenne, ha bizonyos lázas idő-
szakokban, mint az orosz-török háború
is volt, mikor az ellenzék beavatkozá-
sát követelt, vagy Bosznia okkupációjának
idejében, vagy a Hentzi-féle heccz ide-
jében, mikor az ellenzéki láma az egész
országot lázba hozta, mondom, ha a vá-
lasztások ily időszakokra esve, a hiva-
talanok kar is az ordítószókhöz csatla-
koznék, s állást foglalna a kormány el-
len, annak megbuktatására törve. Akkor
bizonyval régen nem volna már Tisza
kormány, hanem volna már azóta ki
tudja hányadik kormány, apró emberkék
számrpróbálgatása és egyremásra való
bukdásolása, Magyarország tekintélye-
nek elfecsérlése mind kifelé mind befelé,
a kormány tekintélyének elfecsérlése
mind fölfelé mind lefelé, s maga a feje-
delem is arra a félre támaszkodnék, a
mely fél szilárdabb támaszt nyújtana,
aminthogy a birodalomban, a Tisza kor-
mány alatt, legszilárdabb támasz, mai
napig, Magyarország.

Bizony nagyon furcsa volna, ha a
kormány, a hivatalnok karban egy ki-
gyótáborot táplálna keblén, s kivált a
nemzetiségi kerületekben, azok menné-
nek elől a jó példával. Ha egy szigorú
kormány hivatalnokaitól függne, például
ez idő szerint Baross Gábor, (aki kitisz-
tította az Augiás istállóját), nem le, de
agyonra szavaznának okvetlen. Es amely
országban megengedtetik, hogy a hiva-
talanok nagy száma (mely mindig
elégeden) az ellenzékhez csatla-
kozzék, ott csakhamar beállna a pre-
torianus uralom, és a me-
gyei élet, a hol a falusi bírák ellen a
szolgabíró, a szolgabíró ellen pedig az
alispán nem mer véteni, s az egész me-
gyében az egyedüli »f ü g g e t l e n e
m b e r « a főispán. Ugy-e bár furcsa,
ellenzéki fülnek, az előlélek hallani.

Nincs könnyebb, mint az ellenzék-
nek az emberi önzetere, a hivatalnok-
ok lelkiismeretének szabadságára hivat-
kozni, gyártani a frázist nyakra-főre,
holott éppen a hivatalnok az, ki a kor-
mány iránt a legtöbb esetben elfogult,
mert állásával nincs megelégedve, a
minthogy Csemegi sem fogja megeng-
edni soha, hogy Fabinyi helyett nem ő
lett a miniszter. Ez aztán »emberi önz-
erzet« és a »lelkiismeret szabadsága.«
De még ha úgy volna is, ha el-
nézné is a kormány, hogy saját közegei
ellen működjenek, okvetlen megkellene
változtatni nézetét, mert az ellenzék a
hivatalnokok szavazását égbekiáltó kor-
tes fogásul használná fel, mint a hogy
a Csemegi szavazatával is cselekszi.

»Ime, nézzétek, ez hivatalnok, még
is a kormány ellen szavaz. Mert ő van
közel a tüzhelyhez, ő tudja hogy mit
művelnek a kulcsák meggett, ő látja
hazaellenes cselekedeteket.« — Uram
isten! Annyi befolyása sincs a hazának
és hazafiságának arra a szavazásra mint
nekem.

Amde kortes fogásnak pompás.
Bánja is a legtöbb ember, hogy mi
igaz mi nem, csak a szájába adjanak
valamit, amin rágódhassék, ő meg adja
tovább, s egy hivatalnoknak kormány-
ellenes szavazása száz oly emberre le-
het hatással, kin fog a frázis, kinek ön-
álló véleménye nincs, de meg nem is
szeret gondolkozni. Gyáva, tehetetlen
kormány lenne tehát az olyan, mely el-
nézné, hogy használja korteszóközőknek
a kormányhivatalnokokat az ellenzék.

»Oh be szép madár vagy! Hát ha
még énekelni tudnál?« Oh be derék
ember vagy, hátha még ellenzéki len-
nél? Ha az emberi önzet »szavára«
s »lelkiismeretek sugallatára« hallgat-
nál! S hány oly varju hiúságu hivatal-
nok van, ki az ellenzéki róka hizelgé-

se, az ellenzéki urnába ejtené szava-
zatát még a k k o r i s, ha más-
különbön kormánypárti érzelmű volna.
Szóval egy kormány sem türheti, hogy
közögeit szembe állíthassa vele az ellen-
zék, mert ha türi, mint gyámoltalan
kormány, megérdemli, hogy megbukjék.
Tessék az ellenzéknek bávárni, míg
ő leend a kormányon s akkor rendel-
kezni a hivatalnokok lelkiismeretével,
ma pedig elég neki az a fegyver, mely
minden ellenzék kezében megvan, s a
mely fegyver minden fegyvernél hatal-
masabb: A z e m b e r i t e r -
m é s z e t n e k a z e l é g e -
d e t l e n s é g f e l é v á l ó h a j -
t á s a. Es nem éppen muszáj, hogy
hivatalnok legyen ez az ember.

Olyan független ember mint Kaas
Ivor, a magyar szavazó közönségben
között legalább is kilencz találkozik,
hát azokat méltóztatassanak megnyerni
nem pedig a Csemegi-féle egy tized
részt. Mert arra a kormányt tart számot
és pedig méltán. De ha azért még is
ellenzéki szavazattal akar tetszelgni,
avagy a hegyét nyomja valami, amivel
nem bír, annak megmutatják mint
Strossmayernek (kinek a »lelki-
s m e r e t e « szintén tiszta,) hogy
»ki a legény a gáton«

G. B.

A regale-törvényjavaslat betervezése.
A »Pol. Corr.« budapesti levelezője arról
írta, hogy a magyar kormány a regale
megváltására vonatkozó törvényjavaslatot
az országgyűlés megnyitása után azonnal
betervezteti s azt még a költségvetés előtt
tárgyalatni akarja. A törvényjavaslat
eredeti szövegén némi változtatás történt;
különösen kilesz zárva az az eshetősé-
g, hogy a városok jelenlegi
jövédelme a regale után, a megváltás
által csorbát szenvedjen.

A walesi herceg Miskolczon.
Miskolcz, október 1.

Az angol trónörökös, ki magyar huszá-
rezrednek megrtekintése czéljából utazott
ide, rendkívüli lelkes fogadtatásban része-
sült.

A pályaudvaron Stranszky
tábornok fogadta a herceget, ki az angol
hymnus zenéje mellett végig ment az álom-
mas előtt felállított díszszék előtt. A pá-
lyaudvaron kívül azonnal lóra ült s hu-
szárezredesi ruhában, panyókára vetett dol-
mányával a váln igen dízeges alak volt.
Az angol trónörökös kényelméről itt is
gondoskodott az udvar. Királyunk saját ko-
siját, lovait bocsátotta a rendelkezésére. A

trónörökös számára a »Három róza« fogá-
dóban három szobából álló lakást rendeztek
be. A herceg a vasutól egyenesen a közeli
gyakorlótérre ment, a hol a huszárezrednek
2-ik divíziójában a 4., 5., 6. század foglalt
állást. A jelentés megrtekintése után a walesi
herceg E l l i a s tábornok és F r a s e r
ezredes továbbá R e s t e r h á z y
herceg és B r e d a gróf huszá-
kapitány kiértekezés nagy élvezettel egy
óránál tovább szemlélték a három század
gyakorlatait. Az a biztonság, az a bravuros
lovaglás, az a mozgékonyaság és ügyesség,
melyet tanusítottak, valóban ritkítja párját.
Sajnos azonban az ezután következő gyako-
raltatnál, hol két fél állott egymással szem-
ben, az ellenfél viselkedése több kíváncsi-
valót hagyott fenn. Az ellenféllel vívott gyako-
raltok félbeszakítása után, a három szá-
zad újra soraközött és néhány nagy praec-
izional keresztlövőt mozdulat után
elvonult a walesi herceg előtt és pedig
először lépésben, aztán a herceg kíván-
ságra ügve és végül vágatva.

A walesi herceg legnagyobb meze-
gedésének adott kifejezést különösen a hu-
szárok kitünő kiképzetése felett, s aztán
kocsiba ült a városba hajtattott, hol a sor-
falat képző nagy néptömeg lelkes éljen-
szel üdvözölte.

Két óra után fogadta a walesi herceg
V a y b r. főispánt és M e l c e z e r
alispánt, mely alkalommal megjegyezte, hogy
nem tudja eléggé meghálálni a szives fo-
gadtatást. A fél 3-ór tartott reggeli után
a walesi herceg 3 órakor a díszes lov-
vassági laktanyába hajtattott, melynek be-
jártaát a tisztikar várta, élén Stranszky
vezérőrnaggyal. Miután a minden igények-
nek teljesen megfelelő laktanya egyes épü-
leteit megrtekintette, a lovagló iskolába
ment, a hol zeneszó mellett számos altiszt
karussal lovagolt és pedig oly ügyesen
és könnyedén, hogy a walesi herceg bá-
mulatának többszörösen kifejezést adott a
magasabb lovaglási iskola ezen tükélye
felett.

A laktanyából a walesi herceg elment
a Zsoltza közelében tartott lövésnyelhez,
mely minden részletben kitünően sikerült.
A versenyterén nagy és díszes tribün volt
felállítva és az elkerített helyen nagyszá-
mú vendégsereg mellett, ezreke menő közön-
ség, közte számos főr és földbirtokos, fog-
lalt helyet. A walesi herceg kíséretével,
továbbá V a y b r. főispánnal, Melcz-
er alispánnal, Apponyi Albert és Erdődy
György gróffal az állványon megjelenvén,
a közönség által lelkes éljenzzsal fogad-
tatott.

Mint versenybírák S t r a n s z k y
vezérőrnagy és G o l d s c h m i d ezre-
des, mint indítók A n d e r l e alezredes
és C a r y őrnagy szerepeltek. Az első fut-
tam gátverseny volt, melyben a tizenkét
versenyző közül első kiüzdtem után v a n
d e r S l o o c k s fűhadnagy értes, harna,
herélt »Fertig« nevű lovával győzött;
második P a l k o v i c s hadnagy volt harna,
herélt »Colonne« nevű lovával. A második
futamban a hét akadálylyal nehezített pá-
lyán egy lovas elbukott, de aztán ismét
nyeregre pattant s tovább is részt vett a
futtatásban. Nagy érdeklődést keltett a har-

madik futam: steep-lechase altisztek szá-
mára. Minden lovaszázadból, azok közül is,
melyek nem helyben állomásoznak, kivéve
az első századot, a mely Boszniában feks-
szik, 2—2 altiszt vezényeltetett ki. A tá-
volság 2800 méter volt, melyen 6 akadályt
emeltek. A tisztikar 4 pénzdiát tűzött ki.
Az egyes lovaszázadok képviselői különböző
színtű szalagok által voltak felismerhetők.
Először P a p a z 5 ik lovaszázad szakaszvezetője
vezetője érkezett a célhoz. Második K o p -
p a z s, a 2-ik lovaszázad szakaszvezetője
volt, harmadik a 4. század egyik őrmestere,
és negyedik a 2. század egy szakaszvezetője.
Ezután pompás vadász-verseny következett,
melyben 20 tiszt vett részt. A tiszteleddiát
a walesi herceg adta. M y l i u s báró
kapitány vezette a lovascsapatot, bár azt
csak kevéssé előzve meg, — de felet-
tebb ügyesen, — és pedig először a
cél előtt egyenes vonalban, a vasuti töltésen
keresztül, aztán a magas part egy másik
helyén visszafordult és az akadályok log-
nagyonbb részét az összes lovasok által
követve átguratta. Hirtelen az egész lovaso-
csapat elült. M y l i u s kapitány a Sajó
meredek partján lelovagolt és néhány pil-
lanat múlva a tulparton tűnt fel: az összes
lovasok utána rohantak. Ekkor az volt a
feladat, hogy a folyamton átgázojanak és
oly helyet keressenek, ahol a partra ismét
fel lehessen jutni. A nagy hűdál ismét át
keltett jünnök a folyamton és mintegy 2000
meternyre a cél előtt, all right kiáltással
vezető nélkül; mindnyájan czél. felé rohan-
tak. Nagy taps közepette P a l k o v i c s
hadnagy, M y l i u s kapitány 5 éves barna
heréltjén érkezett elsőnek a célhoz; egy
lőhosszal utána, mint második, M a k a y
hadnagy barna kanczája »Lila« érkezett be.
A walesi herceg, ki a futamról igen éle-
merőleg nyilatkozott, mind a két győztest a
tribüne elé hívatta és kitünő lovaglásukért
megdícsőrt. Ezután a 4 győztes altiszt je-
lent meg lóháton a walesi herceg előtt, a
ki a pénzdiákat átnyújtotta nekik, melyek
hordható osinok jelvényekre voltak akasztva.

Delután fél 6 órakor a walesi herceg
visszahajtatott a városba és hét órakor 60
terítők udvari ebéd volt. A w a l e s i
h e r c e g t ö l j o b b r a l t e k S t r a n -
s z k y vezérőrnagy, F r a s e r ezredes,
A n d e r l e alezredes, F o l t i n
apát és B r e d a gr. huszárkapitány;
balról E l l i a s tábornok, S o l t e s z
polgármester; szemben B l e k E s t e r -
h á z y herceg, V a y b r. főispán, M e l -
c z e r alispán, A p p o n y i Albert
gr., K u n püspök, Z e l e n k a evange-
likus lelkész, O r t v a y törvényszéki el-
nök, E r d ő d y György gr., G o l d -
s o h m i d ezredes, L e h o e z k y
honvédelezredes és a 12. huszárezred tisztika-
ra.

A toszát, melyet a walesi herceg a
díszbehozott mondtott, az egész asztaltársasá-
gok lelkesült, sőt egyenesen az elragadta-
tásnak etikette-cellenes nyilvánulásaira ra-
gadt. A pezsgőnél F o r e s t i ezredes
felállott és következő felkötőzt tartotta:
»O felleg, a mi legkegyelmesebb eszárunk
és királyunk az ezredet ama magas kitün-
tetésben kegyekedést részesíteni, hogy ő
királyi fenségét, Albert Ede walesi herceget,

Akkor ma találkoznak először óhaj-
tásaink. Tehát beszélj, először meg akarom
hallani mentegetőzéseidet a multkor esetre
vonatkozólag, mielőtt tudatnam veled az én
terveimet.

Az én mentegetőzéseimet? kérde
Bodo némi csodálkozással hangyjában. Az el-
járásomnak nincs szükségem mentegetőzésre,
csak magyarázatra az olyanra nézve, a
kinek a gondolkodásmódja más, hogy
megérthesse az ember egymást. Kérlek is
előre, hogy nyilatkozataimat ezen értelemben
fogd fel.

Elég sajnós, hogy kompetens
oldalról nem itélik meg eljárásodat a te
értelemben. Az öntudat nem hiányzik
nálad, én ez jó egy Reinsteinra nézve.
Hadd lám, hogy ez állásod és születésed
felfogásán alapul, vagy pedig csak köny-
vekből öszeszerezett bölcsesség eredménye,
mivel, a mint hallom, családtagos elismeré-
seket szerzettél. Azonban hagyjuk ezt most,
hiszen ifjúkor boldonságaid nem helyreállít-
hatlanok, és ha csak megvan az a szilárd
akaratod, hogy eszentul okos utakon járj,
akkor bizonyosan megegyezünk.

En szívből remélem, mert így, ked-
ves atyám, ez nem mehet tovább. Biz-
onyainkban szükségem, hogy változások tör-
ténjenek mindentelképpen és ha csak egy
keveset akarj segídekéni, akkor nem én
rajtam fog múlni, ha nem ütnek ki javunkra.

Es hogy gondoltad magadnak kö-
rülbelül ezeket a változásokat? — kérde
a gróf, nagy érdeklődéssel nézve fiát.

Ezentul én akarom átvenni a birtok
kezelését.

Én nagyon helyesnek találom, ha-
nem ehhez pénz kell, még pedig sok pénz
és azt nem is lehet kivinni mátol holnapra.
Legalább is addig kell a katonaságnál ma-
radnod, a mig nem kerestél feleséget ma-
gadnak. Talán már választottál is? Végre
már elérted azt a kort, melyben a házasa-
ságra szokás gondolni.

(Közlötéses következik.)

A gróf fürkésző tekintetet vetett
fiára,

— Mit tesz az? — kérde Barnauer,
egy cseppet sem jöve zavarba e szavak
által. — Ha ő most nem tulajdonosa azok-
nak, ugy minden nap is lehet, mert ha az
igazi tulajdonos felmond, akkor a firma
Bach és fia egyszerűen bevaltja a papi-
rokat. Es ha például a fiatal Reinstein ur
beállitana Bach Róbert urhoz és tudako-
zódna a hypothékák tulajdonosa után, ugy
jótállok, hogy a legelőzékenyebb fogadtatás-
ban részesülne. Ilyen képen az ismeretség
azonnal meg lenne kötve, a legegyszerűbb
módon, és az lehetetlen, hogy Reinstein ur
ne csináljon hatást Bach kisasszonyánál.

— Bach ur hatalmába önt fel talán,
hogy nekem ilyen előterjesztéseket tegyen?
— Már hogy is gondolhat a gróf ur
ilyesmit? — válaszolt az úgynök pompásan
játékos elfogultansággal.

— Az ötl-egyedni az én fejemben
szülemlett meg és a legönzetlenebb rész-
vétből egy olyan család sorsával mint a
gróf uré.

— Jól van, köszönöm. Meg fogom gon-
dolni a dolgot. Es a mi a kamatokat il-
letli.

— Van egy javaslatom a gróf ur szá-
mára. Bach és fia felhatamoztak engem,
hogy ismét állitassak ki egy hypothékát a
leárt harmincezer négyezer márkáért és
ezt azért tették, hogy megmutassák, meny-
nyire szeretnének a gróf urtól elháritani min-
den felesleges gondot. A gróf ur anynyal is
inkább beleegyezhetik, mivel az én utasítá-
saim szerint, teljesen az ön kezében áll,
hogy az összes hypothékák egy itással
visszanyerjék.

— Elég, mondá a gróf, mert már mégis
győtrő kezdett lenni ez a társalgás. Készít-
tesen el mindent, a többi majd megjön.

— Már ki is van állitva, csak a gróf
ur hiteles aláírás hiányzik. Ezzel az ügy-
nök kivett zsebéből egy okiratot és az asz-
tatra tette. — Loszek oly bátor megmon-
dani a gróf ur jegyzőjének, hogy jelenjék
meg a Reinstein kastélyban.

— A dolog meglc z, — felelte
a gróf.

„AZ ARADI KÖZLÖNY” tárczája.

(Október 2.)

Látszat és való.

(Regény öt könyvben.)
— Az „Aradi Közlöny” számára németül fordította: —
D E N S E R.
Második könyv.
(15-ik folytatás.)

II.
— Egészen a gróf ur tetszése szerint.
Kérem emlékezzék csak az imént mondot-
takra. Bach kisasszony, erről mindenki
meg van győződve, már az első idényből
jegyeskút fog kilépni. Es bátyja, a hogy
biztosan tudom, feltette, hogy hugát csakis
nemese ember fogja nőül venni.

Kétségkívül sikerül is neki ez a terv,
mert a kisasszony a nemese származáson ki-
vül minden női előnnyel bír, mit egy férfi
csak kívánhat. A fiatal Bach ur szereti is
testvérét és azt óhajtja, hogy csak egy
szennytelen jellemű és ismert józavú férfi
legyen a kisasszony férje, és melyik lovas
haolthatna magát Reinstein Bodo gróf-
hoz?!

A gróf önkénytelenül össznárázkodott,
a mikor nevét oly közvetlen öszekötésben
hozták ezzel a tervvel habár már előre el
volt készülvé. Az úgynök, aki észrevette
ezt a megindulást, sietett azt levernai leg-
erősebb bizonyítékaival.

A tanácsos ur meg tudná becsülni
a megtisztelést, a mi ilyen öszek-
kötés által jutna neki és igyekvésnek
magát méltónak mutatni arra. Hogy egy
esetleges házasság által Reinstein ur és
Bach kisasszony közt, a hypothékák — egy
nagy része mint hozomány kerülne ismét
a gróf ur kezébe, az magától értetődik.

— Hiszen ön az imént úgy vélekedett,
hogy a tanácsos nem is tulajdonosa a hypo-
thékának?

— Mit tesz az? — kérde Barnauer,
egy cseppet sem jöve zavarba e szavak
által. — Ha ő most nem tulajdonosa azok-
nak, ugy minden nap is lehet, mert ha az
igazi tulajdonos felmond, akkor a firma
Bach és fia egyszerűen bevaltja a papi-
rokat. Es ha például a fiatal Reinstein ur
beállitana Bach Róbert urhoz és tudako-
zódna a hypothékák tulajdonosa után, ugy
jótállok, hogy a legelőzékenyebb fogadtatás-
ban részesülne. Ilyen képen az ismeretség
azonnal meg lenne kötve, a legegyszerűbb
módon, és az lehetetlen, hogy Reinstein ur
ne csináljon hatást Bach kisasszonyánál.

— Bach ur hatalmába önt fel talán,
hogy nekem ilyen előterjesztéseket tegyen?
— Már hogy is gondolhat a gróf ur
ilyesmit? — válaszolt az úgynök pompásan
játékos elfogultansággal.

— Az ötl-egyedni az én fejemben
szülemlett meg és a legönzetlenebb rész-
vétből egy olyan család sorsával mint a
gróf uré.

— Jól van, köszönöm. Meg fogom gon-
dolni a dolgot. Es a mi a kamatokat il-
letli.

— Van egy javaslatom a gróf ur szá-
mára. Bach és fia felhatamoztak engem,
hogy ismét állitassak ki egy hypothékát a
leárt harmincezer négyezer márkáért és
ezt azért tették, hogy megmutassák, meny-
nyire szeretnének a gróf urtól elháritani min-
den felesleges gondot. A gróf ur anynyal is
inkább beleegyezhetik, mivel az én utasítá-
saim szerint, teljesen az ön kezében áll,
hogy az összes hypothékák egy itással
visszanyerjék.

— Elég, mondá a gróf, mert már mégis
győtrő kezdett lenni ez a társalgás. Készít-
tesen el mindent, a többi majd megjön.

— Már ki is van állitva, csak a gróf
ur hiteles aláírás hiányzik. Ezzel az ügy-
nök kivett zsebéből egy okiratot és az asz-
tatra tette. — Loszek oly bátor megmon-
dani a gróf ur jegyzőjének, hogy jelenjék
meg a Reinstein kastélyban.

— A dolog meglc z, — felelte
a gróf.

— Mit tesz az? — kérde Barnauer,
egy cseppet sem jöve zavarba e szavak
által. — Ha ő most nem tulajdonosa azok-
nak, ugy minden nap is lehet, mert ha az
igazi tulajdonos felmond, akkor a firma
Bach és fia egyszerűen bevaltja a papi-
rokat. Es ha például a fiatal Reinstein ur
beállitana Bach Róbert urhoz és tudako-
zódna a hypothékák tulajdonosa után, ugy
jótállok, hogy a legelőzékenyebb fogadtatás-
ban részesülne. Ilyen képen az ismeretség
azonnal meg lenne kötve, a legegyszerűbb
módon, és az lehetetlen, hogy Reinstein ur
ne csináljon hatást Bach kisasszonyánál.

— Bach ur hatalmába önt fel talán,
hogy nekem ilyen előterjesztéseket tegyen?
— Már hogy is gondolhat a gróf ur
ilyesmit? — válaszolt az úgynök pompásan
játékos elfogultansággal.

— Az ötl-egyedni az én fejemben
szülemlett meg és a legönzetlenebb rész-
vétből egy olyan család sorsával mint a
gróf uré.

— Jól van, köszönöm. Meg fogom gon-
dolni a dolgot. Es a mi a kamatokat il-
letli.

— Van egy javaslatom a gróf ur szá-
mára. Bach és fia felhatamoztak engem,
hogy ismét állitassak ki egy hypothékát a
leárt harmincezer négyezer márkáért és
ezt azért tették, hogy megmutassák, meny-
nyire szeretnének a gróf urtól elháritani min-
den felesleges gondot. A gróf ur anynyal is
inkább beleegyezhetik, mivel az én utasítá-
saim szerint, teljesen az ön kezében áll,
hogy az összes hypothékák egy itással
visszanyerjék.

— Elég, mondá a gróf, mert már mégis
győtrő kezdett lenni ez a társalgás. Készít-
tesen el mindent, a többi majd megjön.

— Már ki is van állitva, csak a gróf
ur hiteles aláírás hiányzik. Ezzel az ügy-
nök kivett zsebéből egy okiratot és az asz-
tatra tette. — Loszek oly bátor megmon-
dani a gróf ur jegyzőjének, hogy jelenjék
meg a Reinstein kastélyban.

— A dolog meglc z, — felelte
a gróf.

Nagy Britanniá fenséges trónörökösét ezredtulajdonosává nevezte ki. Búszkán üdvözölte az ezred a császári kegy eme tényét. O kir, fensége, a mi ezennel tulajdonosunk az ezredet személyes látogatásának magas kegyében részesítette. Mind az ezred legidősebbje, mindnyájunk nevében kérem: fogadjátok ezred látogatásunkat. Ennek lez a mai nap az ezred történetében a kiemelkedő nap lesz megörökölve és ha ő felsége, a mi kegyelmesebb császáruk és urunk, minket fegyverbe hí, úgy mi búszkán a névre, melyet viselünk, búszkán arra, hogy walesi herceg huzároknak hivattunk, tudni fogunk: győzni vagy meghalni. Erősítsük meg a szavakat, midőn egyhangulag kiáltjuk: O királyi fensége, Albert Ede a walesi herceg, Nagy-Britanniá fenséges trónörökösé, a mi fensége tulajdonos: az én!

E szavak alapján visszhangra találtak. A zajos éljenek alig akart csillapulni s a jelenlévők állva maradtak, az 5. gyalogezred zenekara pedig az angol himnuszt végig játszotta.

Ekkor felállt a walesi herceg és az egész tereben tisztán, érthetően, szép hangszólással a következő toszott mondotta:

Uram! Az ezredes ur szavai mélyen megindítottak. O felsége, a császár és király azzal tüntetett ki engem, hogy ezen kitűnő ezred tulajdonosává nevezett ki. Nagy tisztelet volt ez reám néve és pedig annál nagyobb és engem különösen megörvendtetett, mert egy magyar ezred volt, a melynek tulajdonosává kinevezett. Nagy örömmel szolgál, hogy ez ezredet meg látogathattam, nem csak hogy azt megismerhettem, hanem mert egyidejűleg alkalmat nyújtott nekem arra, hogy ezen ezred kiválóságáról, mely ma bizonyosság adta annak, hogy mily kitűnően exerciro, a csapatok mily szépen vannak kiképezve és hogy mily szabatosan mozognak, meggyőződhettem.

Uram! Midőn ma a gyakorlótérre visszajöttem, ő felségéhez a következő sürgönyt intéztem: „Ej most szemléltem meg a 12. huszárezredet, nem találok szavakat, hogy annak kitűnő kinevezését és fegyelmét leírjam. Végtelenül búszke vagyok, hogy oly kegyes voltál engem egy ily gyönyörű ezred tulajdonosává kinevezni.

Uram! Engedjék meg, hogy önöknek a választ, melyet ő felségétől erre kaptam, felolvashassam: Igen örvendek, hogy ezrededdel meg voltál elégedve és hogy az magát a ügyre, melyet viselni szerencséméltónak mutatta.”

Búszke vagyok ezen szavakra és azt hiszem, hogy az ezred legmagasabb hadúrának megelégedését mindig ki fogja tudni vinni. Poharamat ő felsége egészségére emelem s felhívom önöket, hogy kocsintsanak ő felsége egészségére, éljen!”

Az örömjongást, melyet ezen szavak előidéztek elképzelni lehet, de leírni nem. Az éljen kiáltások egyáltalán nem akartak megszűnni. Miután a himnuszt állva meghallgatták, a walesi herceg a következő toszott mondotta:

„Poharamat emelem ezredet ezredének egészségére, a kinek ezen szép napért köszönetet mondok; iszem ezredem egészségére.”

Ebéd után a herceg rövid ideig cerclet tartott a zutin a kaszárnyába hajtattott, hogy megtekintse az ezred legénységének ünnepélyét. 10 órakor a walesi herceg megjelent a kaszárnyában, melynek lovardája székerekre menő lampionokkal volt díszítve és kivilágítva. A legénység először néhány magyar dalt énekelt, azután a huszárság a parasztemenyékekkel táncra kerekedett, melyek a walesi herceg jó darabig nézett, később a herceg visszavonult a tiszti pavilonba teaára. 11 órakor a walesi herceg az emlékezetes szép napért többször köszönetet mondva, elbucuzott a tisztektől a vasúthoz hajtattott, hol a készen álló kocsi szált és az éjfélnél induló személyvonattal Budapestre utazott.

A lövészverseny, mikor a tizenkét altiszt versenyzett, a herceg ezt mondta: „Igy csak magyar huszár tud lovagolni.”

A Sulkowski gondnokság ügye.

Közöltük nem rég azon emlékirat ismertetését, mely ezen megyénket is érdeklő ügyben a megye közigazgatási bizottságához intéztetett. Itt közöljük most a belügyminiszteriumnak ugyanezen ügyben Arad megye közigazgatási bizottságához intézett rendelkezését, mely a következőleg hangzik:

M. kir. Belügyminiszterium 80392 sz. IX. 1887.

Aradvérmege közigazgatási bizottságának.

Aradon.

Elmebetegség miatt gondnokság alá helyezett Sulkowski József Mária herceg, porosz alattvaló, Magyarországon létező létező ingó és ingatlan vagyonára kirendelt gondnok Tagányi István ellen megtartott vizsgálatra vonatkozólag a vármegyei árvaszék előtt folyamataba tett, az által 1887. évi július hó 24-én 10714. sz. alatt elintéztetett Tagányi István mint gondnok, Sulkowski Ida hercegné mint férje Sulkowski József

Mária személyes gyámja, továbbá gróf Vileczek János mint ellenőrző gyám részéről közzetett fellebbezések következtében a közigazgatási bizottság gyámügyi fellebbezési küldetésére által 1887. szeptember hó 30-án 1908. sz. a. megvizsgálta ügyet Sulkowski Ida hercegné és gróf Vileczek János, továbbá Tagányi István részéről előbb említett minőségükben beadott fellebbezések folytán felülvizsgálván, következőképen határozott:

I. Az idézett számú és keltű határozatoknak szakértőkre vonatkozó részét — az úgy jelen állásában — érintetlenül hagyom. Megjegyzem azonban, hogy az árvaszék nem jött el helyesen, midőn a vizsgálatot elrendelő 6489—1887 számú határozat ellen 1887 évi június hó 11-én a személyes gyámosság részéről közzetett fellebbezésnek 1887 évi június hó 12-én 8617 sz. a. hozott végzésében annak kijelentésével, hogy a bejelentett fellebbezések jogerős határozattal elintézésre a vizsgálatot függőben tartatni nem fog, rövid záros határidőt nem tűzött ki, mely alatt a személyes gyámosság szakértőjét bejelentette volna.

Nem volt annyiban sem helyes az árvaszék intézkedése a szakértőkre vonatkozólag, a mennyiben oly szakértőket is utvezetett ki, kik egy a leltározásnál, mint a gazdaság vezetésének megállapításánál közreműködtek szemben azzal, a multban közzetett eljárás megítélése is vétetett ezébe.

Miután végül az árvaszék határozatából az látszik, miként az árvaszék azon felfogásában van, hogy határ zafánál a szakértők véleménye döntő s ehhez kötve van: megjegyezni kívánom, hogy az árvaszék a szakértők véleményéhez egyáltalában kötve nincs, azokra egyáltalánlag határozatait nem teheti, hanem minden ténykörrelmenny s általában minden kérdés felett saját mérlegelése után, saját ítélete alapján kell határoznia. Az ellenkező, a mint egyrészt a gyámhatóság felelősségével összeegyeztethetlen, másrészt azon következményre vezetne, hogy a határozati jog tulajdonképen a szakértők kezébe tétenék le.

II. Az idézett II-od foku határozat azon intézkedését hogy az 1886. évi decz hó végén fennállott összes, ugy líquid számlabeli, mint a hátralékos gondnoki követelések czimén tulajdó tartozások az 1886. évi számadásokba felveendő — indokánál fogva helyben hagyom, azon kijelentéssel, hogy a számbanforgóhoz hasonló tartozások minden év végéig felveendő.

Megjegyzem, hogy helytelen az, ha a gondnok követeléseit azok jogerős határozatai megállapítása után ki nem olgiti, mert ily eljárás igen könnyen zavarkot idézhet elő a gondnoktól tömeg határyára.

III. A II-od foku határozatnak azost-rákmagyar bankkal szemben a gondnoktól tömeget terhelő s eredetileg 270.000 forintot kitett, de az időközi kamatok hozzászámításával 607.803 frt 9 krajt tartozásra vonatkozó azon intézkedését, melylyel a kamatoknak a leltárból való leírása elrendelést — helyben hagyom; azon intézkedését azonban hogy eme teherterhelés csak az 1886 évi számadásnál lesz a tényleges tökértartozás alapján figyelembe veendő, — megváltoztatom és az első foku határozatot, — a mennyiben a személyes gyámosság által a gondnok részéről jutalma megállapítása céljából szerkesztett tisztajövedelmi kimutatásokra alapított igény figyelembe vehetőnek nem találattott, helyben hagyom azon okból, mert a tisztajövedelmi kimutatás az 1887. évi XX. t. cz. 83. §-a értelmében a gondnoki jutalom megállapítás: céljából készült s így igény a gondnok ellenében nem annak alapján, hanem csak a rendszer évi számadások alapján támasztható.

A gondnok által a jutalom megállapítása céljából készített tisztajövedelmi kimutatásoknak, — azonban helyesbítését ezennel elrendelem oly módon hogy a tisztajövedelmi kimutatások „Bevétel” rovatába jönnék a gazdaság készpénzben tényleg befolyó nyers jövedelmei, a „Kiadás” rovatba jönnék azon összegek, melyek a gazdaság fenntartása és folytatásához az érték és jövedelem biztosításához szükséges rendes kiadások fedezésére, az adósságok kamataira valamint mindennemű adóztatásra szültségek.

Ezen helyesbítés elrendelendő volt, mert csak ily kimutatás felel meg az 1877. évi XX. t. cz. 83. §-a rendelkezéseinek; a gondnok által szerkesztett tiszta jövedelmi kimutatás pedig — tekintettel arra, hogy a leltárszaporulat hozzáadattott a bevételek és kiadások különböztetéséhez — az idézett törvényszakasz rendelkezésének nem megfelelő.

V. Az alsóbb foku határozatokra vonatkozólag általánosságban itt a következőket jelentem ki.

a) Az 1883—1885 évi számadásoknak az árvaszék által hozott azonban nem fellebbezett határozatokkal elintézésre a közzetett intézkedés: a vizsgálat során kiderítettek alapján a multa néve intézkedés nem tehető — nem vonható. A vizsgálat nem egy úras formáltság, mely csupán annak konstataciója céljából történik, hogy helyesen vagy helytelenül jött-e el a gondnok? hanem egy a gondnoktól tömeg érdekében folyamataba tett eljárás, melynek eredménye alapján teendő a tékozségek — egészen önállóan és függetlenül a már tett intézkedésektől a multaon esetleg elkövetett hibák lehető jóvátétele és jövőben leendő művezetés végett.

Ez a felfogás egyezik meg egyetlül a gyámügyi és gondnoksági törvény intencziójával, a gyámhatóság feladatával, mely első

szóban az anyagi igazság kiderítésében áll, melynek — utjába akadályul alakiaságok nem állhatók.

Jogtalanul szerzett jogokról, elkövetett hibák, törvényes lényegeknek alakiaságok által elhatárolásáról, az orvoslás megakadályozásáról, gyámhatóság eljárásában, hol különösen nem jól és ellenlél, hanem gondnok érdeke s a gondnok kötelessége áll szemben, — szó nem lehet.

Az ellenkező felfogás, példának okáért a jelen konkrét esetben arra vezetne, hogy a mennyiben a vizsgálat során kiderítették, hogy a gondnok a gondnokoltak karára önmagának törvénytelenül vagyoni előnyt szerzett, ezek iránt intézkedni a multa néve nem lehet. A mi a vizsgálatot egy minden komolyságot nélkülöző alakiasággá súlyosztatja.

b) A vagyoni kezelési vonatkozólag minden évre külön költségvetést kell volna a gondnok által a személyes gyámosság és az árvaszék hozzájárulásával készített. Ennek keretében lettek volna felveendő előirányzatszerűleg azon összegek, melyek a gazdaság fenntartása és folytatásához az érték és jövedelem biztosításához szükséges rendes kiadások fedezésére, az adósságok kamataira adóztatásra szültségek. Felveendő lettek volna továbbá az esedékes adósság törlesztési részletek, hozzávetőleg a gondnoki jutalom; díj és költség és előirányzatok — tekintettel az ekként elő álló összegre — azon összeg, mely időnként a személyes szükségletekre, a személyes gyámhatóságigazgatók részére.

c) Az eddigi befektetésekkel szemben megjegyezni kívánom, miként ha áll az, hogy ha közel negyed milliónyi befektetés nem történik a vagyona, ugy hova tovább lehetett lett volna ennek jövedelmezőségét biztosítani, akkor nem kellett volna-e a birtokot, vagy legalább annak nagy részét haszonbába adni, szemben a számtal törvény 108—109 §-ának azon rendelkezésével, hogy a földbirtok „rendszerint” haszonbába adandó és a gondnok csak oly esetben kezelheti hazilag a vagyont, ha az ahhoz megkívántató gazdasági és egyéb kezelési eszközök nem hiányzanak, vagy ha haszonbérlet a vildeken szokásos árakért kétszeri árverés folytán sem jelentkezett, vagy ha a birtok termeszése és a fenntartó viszonyoknál fogva értékesíthetetlen — haszonbérbe adható nem volna.

Megjegyezni kívánom, miként az utóbbi körülmény igazolására egyáltalában nem szolgálhattak a kinevezett szakértőktől eredő ily nyilatkozatok: „a mindennapi tapasztalat mutatja, a nyereségre törekvő haszonbérletnek többnyire hűnös kezéből előbb több egy kiszivattyuzott, értéket alább szállított és elszáryult birtok volna visszaveendő” — vagy hogy „a haszonbéri rendszer behozatala a családi és nemzeti törzsvagyonnak, a családi és nemzeti jólétnök rovására történék”

d) Az 1877. évi XX. t. cz. 62. §-a szerint: „A magyar gyámhatóság által magyar honosokra elrendelt gyámosság vagy gondnokság” — a „gondnok” vagy gondnokoltak különböző „tiszta vagyonára is kiterjed.”

A törvény ezen intézkedése — a területi fennhatóságul fogva csak annyiban nyerhet alkalmazást, amennyiben azon állam törvényei, melyben a gyámolt vagy gondnokolt vagyonnal or, megengedik vagy nem ellenzik.

A porosz gyámügyi törvény 6. §-a szerint külföldi állampolgár gyámja vagy gondnoka ugyanannak Poroszországban levő ingatlan vagyonát is kezelheti.

A magyar gyámügyi törvény fenti intézkedése tehát Poroszországgal szemben alkalmazást nyerhet.

Mindélfogva a konkrét esetben a viszonosság tekintettel a: 1877. évi XX. t. cz. 62. §-a és a porosz gyámügyi törvény intézkedésére — oly mértékben — az 1877. évi XX. t. cz. 63. §-a rendelkezése mellett is — alkalmazandó.

hogy a gondnokolt porosz alattvaló gyámjának és ellenőrző gyámjának — ezen minőségüknek fogva — a gondnok által kezelt magyarországi vagyonnal szemben megadandók mindazon jogok is, melyek hazai törvényeink szerint egy vagyont nem kezelő gyámolt (pl. az 1877. évi XX. t. cz. 75. §-a értelmében az ellenőrző gyámolt) megilletik:

hogy a gondnokolt porosz alattvaló Magyarországon fekvő vagyonára rendelt gondnok a vagyon kezelésére korlátoztassék és a meglévő vagyon szaporítása az esedékes adóssági részletek törlesztésén kívül — csak a személyes gyám és az ellenőrző gyám hozzájárulásával történjék.

Miközben következőleg példának okáért a gondnoki számadások megtekintésére a gyám és ellenőrző gyám felhívandók azokra észrevételeiket megtenni jogosultak. A magyarországi vagyon gondnoka ugyanis csak vagyonekkel gondnokot lévén, a gondnok személyével kapcsolatos jogokat annak gyámja, az ellenőrző gyámmal együtt gyakorolja. Ily személyével kapcsolatos jog az is, hogy Magyarországon fekvő vagyonáról szóló számadásokat ellenőrizze, mely jogát helyette, orvokében — gondnokság alá helyezve lévén — gyámja és ellenőrző gyámja gyakorolja, kik már szem okból is felhívandók a számadások megtekintésére.

Továbbá azon összeg, mely a gazdaság folytatásához az érték és jövedelem biztosításához szükséges rendes kiadások fedezésére, az adósságok kamataira és minden nemű adóztatásra szültségek költségeken fölül, továbbá az esedékes adósság részletek és megállapított jutalmak — díjakon és költségeken fölül a jövedelemből fennmarad, a személyes gyámhatóságok rendelkezése alá bocsátandó.

VI. A másodfoku határozatnak azon intézkedését, melylyel utasítottat a gondnok az összes általa eladott erdőknek leltári értékét a leltárból egy-zerre és azonnal leírni, oly módosításnal, hogy a leltárból csak a fatömeg leltári értéke irandó le, azon intézkedését, melylyel a vételáraknak mint aktív követeléseknek előírása elrendelést, valamint azon intézkedését, hogy a gondnok utasítottat, az évi labozmunkák megfelelő

értékét minden év végével a leltári értékhez hozzáírni — változatlanul helyben hagyom, indokánál fogva.

VII. Az alsóbb foku határozatoknak az időközi kamatokra vonatkozó intézkedését, a mennyiben jövőre a kézi pénztárban megtartható 10000 frton felüli összeg gyámolt-összeállítások közzetelése, — ha azok legfeljebb tizenöt nap alatt igénybe vétele előlre látható nem leend, — kimondattott, helyben hagyom; a készletben tartható összeget azonban tizezer forintra szállítottam le.

Azon intézkedést azonban, hogy az elhelyezés a gondnok által az aradmegyei vagy az első aradi takarékpénztárba történjék, megváltoztatom és rendelem, hogy a gyámoltösszeállítások összegének annak idején a gondnok által az árvaszékhez szolgáltatandók be és annak áll kötelességében ezen rendelkezést, melylyel fogva a gyám vagy gondnok a befolyó jövedelmek bizonyos részének az árvaszékhez megállapítására a számadási év lejártá előtt is közzetelhető nem volna, — nem tartalmaz.

A határozatnak az intercalaris jövedelmekkel szemben a multa vonatkozó részét azonban helyben hagyom.

Tény, hogy a gondnoki kezelés alatt 1886-ig átlagban évi félmilliót meghaladó bevétel mellett, a gondnok 68 frt 09 kr intercalaris jövedelmet produkált.

Ezen eljárást igazolást sem a vizsgálat, sem a szakértők, sem az I. foku határozat által nem nyert.

Ennek következtében rendelem, ismerje az árvaszék kötelességének a rendelkezésre álló összes adatok alapján kideríteni, mely összegek lettek volna az egész gondnoki kezelés alatt gyümölcsözés végett elhelyezhető, és ezen összeg megállapítása után, annak azon kamatait — melyek eredményezettek volna ha a gondnok a kellő gondnoksággal jár el, az 1886. évi számadások megvizsgálása — rendjén terhére írni.

Mert habár az 1877. évi XX. t. cz. kifejezetten nem intézkedik az iránt, hogy a gyám vagy gondnok a kezéhez időközi közzetelést befolyó és gyümölcsözhető összegeket elhelyezze, de az idézett t. cz. 73. §-a azon általános rendelkezésében, hogy „szorgalmas családapa gondosságával tartozik eljárni” befolygaltatik, miként oly összegeket, melyek gyümölcsözhetőek, a gondnok ne hevertesse.

VIII. Az idézett elsőfoku határozatnak a pankotai kastélyra vonatkozó és a másodfoku határozatnál jóváhagyott részét nem változtatom, miután tekintettel a Magyarországon fekvő tetemes Sulkowski vagyona — a gondnok eljárása a pankotai építkezéseknél menthető azzal, hogy a pankotai kastély azért lett nagyobb mérvű beruházásokkal javítva, mert a gondnokolt herceg hitese társa gyermekével együtt ezen kastélyt jelölté ki állandó lakhelyül.

Az idézett II. foku határozatnak azon intézkedését, — hogy jövőre néve elvált mondatott ki, miként a gondnok nagyobb pénzberuházásokat igénylő átépítéseket a nyánthozások jóval az építkezés megkezdése előtt bejelenteni köteles: oda módosítom, hogy a gondnok minden építési javítás szükségét és minden épület javítást köteles az árvaszéknek előre bejelenteni, hogy e tekintetben a gondnok az 1877. évi XX. t. cz. 270. §-a harmadik bekezdése értelmében ellenőrizhető legyen.

Az új építkezéseknél pedig, melyek alatt a nagyobb pénzkidadásokkal járó gyökerez átépítések, újraépítések is értendők: az 1877. évi XX. t. cz. 113. §-ának 8. pontja értelmében a gyámhatóság előzetes jóváhagyását kikérni köteles.

Az idézett II. foku határozatnak az aradi háza vonatkozó azon részét, melylyel kimondattott, hogy a gondnokot az aradi háza iroda helyiség meg nem illeti, — indokánál fogva helyben hagyom. Ez miután ekként a szóban forgó iroda helyiségeket ingyen jogtalanul használta, ezzel szemben a tömeg elmaradt haszna megtérítéséért felelős.

Ezen összeg az árvaszék által megállapítandó és az 1886. évi számadások megvizsgálása során a gondnok terhére irandó lesz.

(Végo következik.)

KÜLFÖLD.

Vilmos császár Münchenben. Münchenből október 1-i kelttel a következőket jelentik: Vilmos császár esti 9 órakor ide érkezett. A császár azonnal elhagyta a vasúti kocsit, Luipold regensherceget előlétele, ki porosz tiszár egyenruhát viselt a ötször megölelte és megökölte a herceget. A császár fogadására a hercegek, miniszterek, a legfőbb udvari méltóságok, a szolgálatotokra kirendelt urak és a porosz követség tagjai is megjelentek. — Vilmos császár a porosz himnuszt hangja mellett elépett a díszszárad előtt, mire ez elvonult előtte. A fejedelmi teremben a császár cercet tartott s ezután Luipold regensherceg társaságában hatlovas nyitott díszkocsiban, a közönség leirhatatlan örömjönjása közben, a pályaudvar főkapujához hajtattott, hol a polgármester üdvözölte a főúras nevében. Erre a kivonult díszgyüleket a „Heil dir im Siegeskranz” című dalt zendítették rá. A tér villamos fényvel volt megvilágítva. Ezután a császár, követe a kíséret által, az egyesületek sorfala közt áthaladt a gyönyörű díszfalapin, s a fényszen kivilágított nyón, hol százok zenekar játszott s a beláthatatlan néptömeg folytonos lelkesült ovációi közben hajtattott a palotába.

LEGUJABB POSTA.

— Az elfogott titkos tanácsos. Berlinből jelentik e hó elsejéről: Geffken titkos tanácsost, kit tegnap Hamburgban letartóztattak, a vizsgálo bíró tegnap három óra között hallgatta. Geffken Berlinbe szállítása az illető hatóságok közt tárgyalásokra szolgálatot alkalmat.

A „Nord. Allgemeine Zeitung” kijelenti, hogy az 1866-iki naplóról ép azon okok miatt nem veszt tudomást, a melyek miatt az 1870-iki naplóra nem reflektált. A „National Zeitung” ma lenyomatta a königgrätzi csatára vonatkozó részét és azt találja, hogy a trónörökös jelentése nagyon ártatlan, de érdekekkel várják a további részleteket az 1866-iki naplóból, hogy meg tudhassák a trónörökös véleményét az akkori események és többek közt az akkori haladó párt tüntetési felől, mert e párt tudvaleg ellen volt a Ausztria Magyarország galvaló háborúnak.

NAPTÁR.

Október 3. Szombat. Rom. kath. naptár: Kand. Prot napár: Jair. Kand. Görög-ország naptár: szeptember 21. Kodrád Nap két óra 3 perczkor, nyugatuk 5 óra 34 perczkor.

Október 4. A király születésnapja alkalomból d. e. 10 órakor ünnepélyes isteni tisztelt a minoriták templomában.

— A Kölcsey könyvtár kedden és szombaton délután 3—4 és pénteken délelőtt 11—12 óra közt használatb.

HIREK.

ARAD ÉS VIDÉKE.

— Csánádmege őszi közgyűlése — mint az „Aradi Közlöny” nek írják — hétfőn a megyehibizottsági tagok élénk részvétele mellett vette kezdetét. Mint részben ezuttal is a napirenden volt választások iránt mutatkozott a legnagyobb érdeklődés, a választásokban 85 bizottsági tag vett részt. Az árvaszék irodái állásra pályázók Vastag Frigyes és Dedinszky Béla dr. Előbbi 80, utóbbi 5 szavazatot nyerve megválasztott 75 szavazattöbbséggel Vastag Frigyes. A megyei aljegyzői állásra Hervay István mint egyedüli pályázó választott meg. Lonovics Sándor a pályázottól visszalépett, minthogy legközelebb hosszabb időre külföldi tanulmányutra indul. A közigazgatási bizottságba beválasztottak: Kun László 85, Simay Ede 84, Nagy Gyula 82, Justh Gyula 79, Beckler János 61 szavazattal.

— Október 6. és az ügyvédi kamara. Az aradi 1848—1849-iki honvédegyület együttesen Arad város ifjúságával a tizenhárom vésztan emlékére 1888. évi október hó 6-án gyászünnepélyt rendez, melyre az ügyvédi kamara tagjai is meghívattak. Ennek elővá hazafias tisztelet felkérjük az ügyvédi kamara tagjait, miszerint a kitűzött napon délelőtti 10 órakor az aradi minorita atyák templomában tartandó gyászünnepélyen és ezt követő emlékünnepélyen minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Arad, 1888. szeptember 25-én. Hász Sándor, elnök. Vizer Péter, titkár.

— Bökező kegyur. Butyimból írják lapunknak: A butyini rom. kath. iskola szeptember 30-án megtartott gnylésén Szirmai János rom. kath. plébános indírványa folytán jegyzőkönyvileg fejezte ki köszönetét hatvani Deutscher Bernát nagybirtokos mint kegyurnak azon nem szívt tényéért, hogy a helybeli rom. kath. templom 1800 frt kiadásal a legjobb s valóban díszes állapotba helyezett s egyszeresmind a rom. kath. iskoláépület és tanítói laknak kijavítása s részben átalakítása által, a nevelés terén is maradandó érdemet szerzett magának; mert is iskolások mint a rom. kath. hitközség képviselő testülete által nyilváníttott, s jegyzőkönyvileg is megörökített köszönet méltán kiérdemelte. — Ezen reánk néve valóban örvendetes dolog előmozdítását főképpen Sztráva Miklós nyugalmazott honvédelezhredes és Szirmai János rom. kath. plébánosnak köszönhetjük, mert ők figyelmeztették hatvani Deutscher Bernát nagybirtokos atvát a nagy mérvben megrongált templom és iskoláépület kijavítására, kinek javaslatát a nemesséki kegyur elfogadván, az előterjesztésük szerint mindenféle szükséges javításokat eszközöltetett. — A nemes tettek dicsoitására nem szorulnak ugyan, de a közjó előmozdítása érdekében mégis üdvöz azokat nyilvánosságra hozni.

— Bucsú Kisjénőn. Kisjénőből írják lapunknak szept. 30-iki kelttel: Oly buszünnepepely volt tegnap Kisjénőn a Szent-Mihály tiszteletére fölszentelt szentgyházban, melyhez hasonló eddig it nem látunk. A zeulaföljé megtelet templomban ifjabb Ötványi Pál helybeli lelkesítünk igen szép alkalmi beszédet tartott, a szentmisét pedig annak nagybirtója Öreg Ötványi Pál prépost, pápai kamarás pap tartotta fényes eggedéttel. Ötványi Pál lelkész által adott díszében meleg sravakban fejezte ki háliját a lelkész háziur ő fensége József főherceg kegyurnak, ki őt néhány hó előtt ide prezentálta lelkesnek; hallottunk

és alkalommal egy más felkötést is Oltványi prépost úrtól, mely egészen fölvillanyozott bennünket. Fölemeltette ő azt, hogy a közmondás szerint valószínű szokott azon álom, melyet idegen helyen a vendég első éjjelen lát. Vele is megtörtént ezen álomlátás Kisjénőn, hol először jelent most meg életében, ugyan is álomban látta Magyarországot védaagyalat szobájában mennyei fényességgel körülvevő; egy nagyobb és egy kisebb fehér márványból készült, és babér koszorúval fölkészített szobrot tartott két kezében és így szólott: „Nézd ez a mennyei pantheonban őrzött két szobrot, magyar hazánknak egy felszáradt előt, egyszerű utolsó nádorának, Józsefnek a síjának István főhercegnek szobrát ezek, a haza iránti nagy szeretettel s érdemeikért ékesítette fel őket a magyarok hűségessége és én jutalmul a mennyei Walhallába helyeztem el őket, a fia s fia egymás mellett őkesítik azt, mert a milyen a törzse, olyan annak sarjadéka is, és éppen ezért annak máiak fia az élő József is a hazaszeretében követvén atyjának, testvérének példáját, ő is majd földi pályájának bevégezés után társaságukba fog eljutni, kit háza nemzetét szerete szintén fel fog akkor majd koszorúzni.“ E kedves látvány örömkönyveket csalt ki a szőlőnek szeméből és megnevesítve arczát, felbrazsította kedves álmából. Most már tehát ébren van és elmélkedve az éjjeli látványról azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy északról délig, keletől nyugatig ha átutazzuk hazánkat, minderről minden helyen József főhercegnek dicső szép tetteiről — hazánk iránti nagy szeretetéről fogunk beszélni hallani, tehát ő — mint a magyar genius mondá — azon az uton s ösvényen halad és nagymenyő fiai az általa jól ismert József és László főhercegeket is azon vezényli, melyen az atya s testvére járt, kelt, és a mennyei Pantheonba eljuttat. A szónok azt kívánja s szívvel óhajtja, hogy a védaagyalat jósága, a Walhallában elhelyezés iránt minél későbbben valóuljon; hadi boldogítsa az élő még sokáig édes magyar hazánkat, és midőn epoharat a fenséges főhercegnek s családjának boldogítására küldi, egyúttal a magyar hazára Istentől azon áldásért csong, hogy az Eg a jövő században is boldogítsa azt ily jellemű, érzelmű s erőnyekkel dicsekvő főhercegi családdal, minővel a jelen században azt megajándékozta, kiknek, mint a multban ugy a jelen, a jövőben is kőszéggel fogja Magyarországot minden lakosa szobrát földszinteni ama hála, nefelejtésvirágokkal, melyeket mindenki ápol szívében, mert ő fenséges József főherceg ama zászlót tartja kezében, melyet elhunyt édes atya és testvére is lobogtatott, melyen a felirat van „a királynak s hazának élék.“ Eljen tehát mindkettő javára s boldogítására még sokáig kedves családja tagjaival együtt. Ily lelkes toaszt hatását gyonge tollam leírni nem képes, a vendégszóró örömkönyveivel osztozott a szónok jó kívánataiban, mi kiejendők pedig nem tudjuk elégé meghálálni új lelkesünknek a házi szép ünnepeit, melyet a templomban s mázszab nekünk szerzett, ehhez hasonlót mi itt még nem élveztünk. Egy jelen volt.

— A Szász szabályozása nyégben szombaton Szegeden értekezlet tartatott, melyen Sálacz Gyula Arad város polgármestere is részt vett. Az értekezleten ott voltak továbbá: Návay Imre miniszteri biztos, Végely Aurél aradi kir. jogszáigazgató, Návay Imre orsz. képviselő, Konstantin György, Dáni József, Bánffy Gyula, Kriván Génes, Návay Lajos, Lovrics Pál. Az értekezlet helyesléleg vette tudomásul a esanádmegei alapján azon határozatot, hogy a csatornázási terv keresztülvitelére megadta az engedélyt s elhatározta, hogy e tervet végleges jóváhagyva végett felterjesztje a miniszteriumhoz. A tervekre vonakozólag észrevételeket tett a köröztiszta-marosi ármentesítő társulat is, e felet azonban az értekezlet napirendre tért. Ha a miniszter az eredeti tervet elfogadja, akkor a vízlevezető csatornák kiépítésére haladéktalanul megtesztik minden intézkedés. A két csatorna így már a jövő évben teljesen készen lenne. A felső csatorna 5 méter, az alsó pedig 6 méter fenékszélességgel építtetik ki. Az arad-asandáni vasút vonala két helyen szeli át a tervezet esatornát. A Szászszabályozótársulat kötelezi magát, hogy ezen helyeken erős vas hídakat épít a saját költségén. Ezeket kivül építtették még több köhid is. Erre megalakították az ötös bizottságot, a mely az építés munkáját fogja vezetni és az ajánlati versenyeknél, kisorsításoknál, a munkafelügyeletnél stb. működik. A bizottság tagjai: Sálacz Gyula aradi polgármester, Justh Gyula makói országgyűlési képviselő, Szuhá Agoston szegedi főkapitány, Dáni József, a Karolyi-uradalom kormányzója és Garzó Imre hód-mezővásárhelyi birtokos. A kisorsítási eljárásról minden községből 2-3 bizottsági tag fog meghívattatni. A csatornák kőszerítésére az ajánlati versenytárgyalás október 20-ára tűzött ki.

— Németh József püspök körújtában — mint már emittettük — a hó 8-án Fácsetre érkeztek. Az ottani intelligencia, mint lapunknak írta, a püspököt nagy óvással fogja fogadni s tisztelettel ünnepélyességekkel rendez. Az ünnepélyes rendezésre bizottság alakult, melynek élén

a fáradhatlan buzgalmu Keresztseghy Kornél kincstári íspán áll.

— Szép alapítvány. Kuhn Kocsárd gróf, a jótékonyaságról ismert erdélyi főúr, Hunyadmegyének hosszú időn át volt főispánja — mint levelezők írja — újabb ismét hatvan ezer frtot adományozott jótékony célra. Ez összeg kamatai a szászvárosi főreáliskola szegény tanulóinak segélyezésére fognak fordíttatni.

— Iparosok az október 6-iki gyászünnepeken. Az aradi ipartestület összes tagjaihoz a következő felhívást intézi: Az aradi honvédegyület és az ifjúság rendező bizottsága az október 6-ikán rendezendő nemzeti gyászünnepekre testületünkkel is megbívtá. Az aradi iparosgyűlés soha sem maradt hátra akkor, mikor hazafiságát és a nemzet nagyjainak emléke iránti kegyeletét kifejezésre kellett juttatnia. Tisztelettel felkérjük azért a testület minden tagját, hogy az ünnepeken minél nagyobb számban részt venni sziveskedjenek. Gyülekezés déli előtt féltkor a testületi ház tanácskozó termében lesz. Aradon, 1888. szeptember 30. A z e l n ö k s é g.

— Egy aradi fésű sikere. Káuffmann Izidor, aki tehetségét Bécsben és Münchenben érlelte meg, tudvalevőleg aradi származású. Művei nagy kelendősséget értenek a közönség, elismerésnek a kritika részéről. A bécsi jubileumi kiállításán közszemlére téve volt genre képét: a kiállítási sorsjáték nyereményül vették meg. A képet egy falusi paraszt nyerte meg s nem kevés volt a nyert meglepetése, mikor a képet, mit kicsiny méretei miatt haza sem akart vinni, kilencszáz forintot fizetett neki egy műbarát. Kaufmann a müncheni kiállításon is vannak az idén képei, melyeket nagyon dicsérik. Kaufmann életképi jeleneteket fest elsőszerttel és sok kedélyes humorral; alakjai szingazdagok és elevenek.

— Gyászrovat. A közetkező gyászjelentéseket kaptuk: Kern József, m. kir. áll. vasuti mozdonyvezető és neje szül. Szayla Emilia, gyermekeik: Irma, János, Lajos, József, Margit és Aranka; testvérei: Kern Margit és férje Gaszti Sándor, Kern Franciska és férje Paulics Ferenc, ugy számos más rokon, ösmerős és jóbarátok nevében is fájdalmas szívvel jelentik felejtethlen gyermekük, illetve a jó testvér, unoka testvér, rokon és barát Károly Ferencnek, 1888. október hó 22-ik évében történt gyászos elhunytát. A meghaldogult drága halott hült tetemei október hó 3-án, délután 3 órakor fognak Lövécs utca 1. számú házból a „Csutak Károly aradi első temetés rendező intézete — Entreprisese pompes funéres“ által a helybeli kőszirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Áldás emlékére! Arad, 1888. október 2. Alulírottak fájdalmas szívvel jelentik minden rokon és résztvevő barátai nevében Szabó György folyó évi október hó 2-án életének 37-ik évében a mindenható rendelkezéshez képest történt szegény elhunytát. A meghaldogult drága hült tetemei október hó 3-án délután 5 órakor fognak Magyar utca 25. a „Csutak Károly aradi első temetés rendező intézete — Entreprisese pompes funéres“ által a helybeli kőszirkertben örök nyugalomra tétetni, mely végtesztesség-tételre az elhunyt rokoni, ösmerős és barátai szomorúan meghívattak. Legyen a hant könnyű kiszenvédett porai fölött. — Arad, 1888. évi október hó 2-án. A mélyen gyászoló család.

— Nyilvános köszönet. Az első aradi beteggyógyító és temetkezési együletnek és pedig menház-alapjának javára adakoztak: Klein Geraon ur 8 frt, Weil Alajos ur 8 frt, Büchler Katalin urnő 5 frt, Roth Lipótné urnő 5 frt, Grün Mór ur 4 frt, Lichtig Samu ur 4 frt, Rosenfeld Henrik ur 4 frt és Böhm Adolf ur 1 frt, mely nemes-szívű adományokért a jótékonycél nevében nyilvános köszönetét fejezi ki Kohn S. N. elnök.

— Az aradi és esanádi egyesült vasutak igazgatósága a hó 5-én pénteken délelőtti 10 órakor igazgatósági gyűlést tart, melyben különféle folyó ügyek kerülnek elintézésre.

— Eljegyzés. Györfy Jóné magyar-pécskai városi hivatalnok szeptember 30-án eljegyzte Bauer József szegedi gyógyszerész kedves és művelt leányát, Ilonát.

— A „Jó sziv“ mulatsága Radnán. A „Jó sziv“ radnai bizottsága által szept 29-én rendezett tombolával egybekötött jótékonycélú táncmulatság — mint lapunknak írják — mint előző látható volt, kitűnően sikerült. A mulatság hangulatának fokozásához nagy mértékben hozzájárult Purcsi Janosi oszabai kitűnő zenekara, mely egészen elragadta a mulatozókat. A mulatságnak mely mindvégig a legzestesebb jókedvben s kitűnő hangulatban folyt le, csak a felkelő nap sugárjai szakították végét. A jelenvolt hölgyek névsorát a következőkben közli radnai tudósítónk: Szeidner Bernátné, Heim Lipótné, Szabados Istvánné, öz. Bertha Károlyné, Mairovicz Mórné és leánya, Glasz Károlyné, Walter Gyuláné, Moldoványné Ant. né és öz. Buzurka Waltierdánné, Maszinik Birtaoné, Novák Ferencné, Beles Valuzné, Müldauer Albertné, Novák Péterné, Blau Mátyásné, Posevics Gézané, Vasecz Pálné, Venecziána kieszszony. Az anyagi siker is kielégítő. Eredménye külön fog számadás útján fog a nyilvánosság elé hozattatni.

— Haláleset. Zachariás Arpad forrai nagyratolói körjegyző — mint részvétellel értesültünk — nagy csapás érte 19 éves fiatal neje szül. Kalmár Pirokának boldog házasságának első évében történt elhalálozásával. A gyászsesztről a következő szomorú jelentést adta ki a család: Zachariás Arpad, körjegyző a saját, valamint nagytatyja Quilla Antal, apósa és anyósa Kalmár Ignác és neje szül. Trotzky Mária, szülői Nika János neje Kalmár Antónia,

egy számos más rokon, ösmerős és jóbarátok nevében is fájdalmas szívvel jelentik felejtethlen hült nőt, leány, meny, unoka, rokon és barátok Zachariás Arpadnak szül. Kalmár Pirokának, 1888. okt. hó 1-én, éjjeli fél 12 órakor, életének 19-ik boldog házasságának első évében, a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos halálát. Az élte tavaszán elhervadt drága nő hült tetemei október hó 3-án, d. u. 4 órakor fognak a „Csutak Károly aradi első temetés rendező intézete — Entreprisese pompes funéres“ által a helybeli röm. kath. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Nyugodjék békében! Forrai-N. Iratos, 1888. okt. 2.

— Explodált bomba. Zádorokról írják: Hausenstein József földész tegnapelőtti reggel kukoricázatórés végett több munkást vitt ki szántóföldjére. A munkások dolga közben egy tűzserégi löveget találtak, mely valószínűleg a legutolsó tűzserégi lövegek egyikéről került oda. A tudatlan emberek kíváncsián kalapálni keztek a lövegen, hogy megnézzék annak tartalmát. A löveg erre hirtelen szétrobbant. Az egyik munkás, Nyikora Petru ternoviczi lakos rögtön halva maradt; a másik kettő, Kodrean Toma kishalmgyi lakos és Petya Nika életveszélyesen megsebesült. Ez utóbbiak azonnal az aradmegyei kózkórházba szállították. Minthogy vöröses gondatlanság tünetei merültek fel, az ujaradi kir. járásbíróság a bűnügyi vizsgálatot megindította.

— Elvert végrehajló. A berzovai járásban levő Grös kisközégekben a napokban Bernát István végrehajlót és a vele volt Pászka György és Pászka Nikolaj kishírókat midőn az adóba lefogalt tárgyakat el akarták vitatetni Csokonozs Aron, Stanilla Toma és Krizsan József gróbi lakosok oszult elpholták. A csendőrség a hatóság elleni erőszakot elkövetett három egyént letartóztatta és a bíróságnak átszolgáltatta.

— Algyőgyon az izr. hitközségnek a napokban tartott tisztújító közgyűlésén hitközségi elnöknek egyhangulag Hirsóh József dr., népszerű járási orvos választott meg.

— Elfogott honvédszökevény. A cserm-ban elfogott egy Sümälán János nevű honvédszökevényt. A szökevényt, ki ugy látszik rossz fát tett a tűzre, a csendőrség átkísérte a borosjenői zászlóalj-parancsnoksághoz.

HAZÁNK ÉS A FŐVÁROS.

— Bathány Lajos gróf özvegyének temetése hétfőn ment végbe Dákán délután 3 órakor, a környékbeliek óriási részvétele mellett. A ravatalt, mely a kastélynak feketével bevont, czimerekkal és virágokkal díszített közpész termében állott, ezernyi néztek meg. A gyászszertartást Korbély György nyaradi plébános végezte. A szírke atlaszszal bevont kettősorsót négyfogatu gyászszeker vitte fáklyák közt, virágos utakon, a dákai kapornába, melynek falait fekete lepel takarta. A koporsó előtt ment a tanítókar gyászadalokat énekelve. — A család engedelmet kért a fővárostól, hogy az özvegyt férje mellé temethessék a mauzoleumba. Az aradi gyásznap miatt október 8-dikán szállították ki a halottat Budapestre s ugyanakkor az összes kegyuri templomokban gyászmisét tartanak. A temetésen ott voltak: Bathány Elemér gr., Bathány Emanuella grófné és Beniczky Gáborné, s meghaldogult gyermekei, továbbá Bathány Géza és Lajos grófok, Beniczky Gábor, Uchtriz Zsigmond báró, Károlyi Sándor és István grófok, Zichy János és Pál grófok, Eszterházy Móricz és Ferenc grófok, öz. Károlyi Istvánné grófasszony és a pápai főiskola tanárai hatvan tanítványal.

— Rövid hírek. Orenovan a Fiuméhez tartozó községben, Zichy Agost gróf kormányzó vasárnap ünnepélyesen nyújtotta át Segnán bírónak a koronás ezüst érdemkeresztet. — A medvevadászatban, melyet Lónyay János máramarosmegyei főispán Horváth János altábornagy tiszteletére rendezett, felhajtottak egy macskát, mely egy erdővédnek rohant neki, ez pedig egyetlenegy lövéssel leterítette. — Vágselelyén a napokban nagy tüzvész volt, mely tizenhat házat és számos gazdasági építtélet hamvasztott el; a kizuzca-újhegyi tüzvész által okozott kárt hivatalosan 64,570 frtra becsülték. — A fiumei kikötőben folyton nagy a baj, hajók hiánya miatt a szállítás megakadt; a vasuti állomásokon még mindig nem fogadnak el Fiuméba szánt árukat.

Színház.

— „Fedora“ került színre ma este. A szinlap ugyan azt mondja, hogy Sardou „legújabb“ drámája, de valószínűbb az, hogy a mintául használt szinlap volt régi, abból a több év előtti időből való, mikor e dráma még csakugyan új volt. A mi az előadását s illetve a hatást illeti, a két első felvonás meglehetősen hidegen hagyta a közönséget, de megváltozott a harmadik felvonásban, mely már alkalmat adott Medgyaszay Evcsinné (Fedora) arra, hogy kiváló képességeit ragyogtassa. Hangja kellemes sonor hang, megjelenése, alakja, szép játéka művésznőre vall, ki szerepét átértette és átérzi. A harmadik felvonás éjjeli jelenete után, melyben Imre (Kazaliczky) fogadja, a felmelegedett közönség negyzer

hívta a függöny elé Kazaliczkyval együtt. Igazán megrázó volt szenvedélyvel tell játéka a negyedik felvonásban. Kazaliczky, a mint már első fellépése alkalmával is elismerték, szépen szaval, s ma a szenvedély kitöréseiben is láttuk benne a törekvést, de hogy meg tudja nyerni a közönséget, arra még idő kell, a mely idő alatt talán igazolni is fogja, hogy nem hiába vártunk tőle többet. Még Breznai Annáról (Szkaroff grófné) kell emlékeztünk, a ki nemcsak izléses tolettjeivel keltett ma feltűnést, hanem kedves, élénk játékkal is, melyért a közönség nyilt színen tüntette ki tapsaival. Mai fellépése után kimondhatjuk, hogy igen hasznos tagja lesz a drámai személyzetnek, Bács Károly (Sirieux) a régi routinnal játszott. Az ensemble kielégítő lett volna, csak az orv. felvonásban tett némi, azavt Horváth Róza (Dimitri apród) rendkívül lámpaláza és akadozása. Szendrői (Szuhub Boroff), sokat kell, hogy még tanuljon beszélni, mozogni és állani. Az apród szerepek jó kezében voltak: Kövessei (Rouvel), Fenyéri (Grets rendőrtiszt), Egri Kálmán (Czirill kocsis), Szépl Aladár (Desiré komornyik), Mezei (Tsilef ékszerész), mind jól betöltötték helyeiket. A drámai előadások sikere és az üszjáték érdekében lényeges föltétel az is, hogy senki se vessen meg akármilyen kis szerepet kap.

— A „Bölcs Salamon“ — e sokat emlegetett eredeti tragédia — szerzőjéről, újabban Horváth (Horovitz) Lipót világszép plébános nevezik meg a budapesti lapok.

— A temesvári magyar színdény a legkittűnőbb auspiciumon közt nyílt meg szombaton este. Erre vonatkozólag az ottani magyar lapban a következőket olvassuk:

Ha hinnénk az előjeleket, akkor a szombati előadás után a most megkezdett színi idénynek a legzestebb felolvaszt mernők jósolni. Az utolsó zugy megelt színház, fényes közönség, mely rokonszenvenvel kísérete a színészek szereplését: mind a kettő nagyon jó omen. De nem hiszünk az előjeleket, már csak azért sem, mivel Krecsányi Ignác tarsulata olyan, hogy kedvezőtlenebb viszonyok közt is sikerrel oldhatná meg feladatát. Nincs szükség előjelekre ott, ahol ennyi tehetség, szorgalom, iparkodás és nemes buzgalom van együtt. Az együtt járték jó rendezői kére vall, az egyes szereplők játéka pedig mutatja, hogy a vidéki színészet java együtt van, sőt nem egy olyan erő, mely az ország első színpadján is bátran megállná helyét. Annyi kitűnőbből az előadásból, hogy van egy kitűnő primadonnánk (Sümälán József), aki bátran kiállja a versenyt a főváros bármelyik operette primadonnájával. Gyönyörű, tisztán csengő, erős hangja, élénk játéka, szerepeinek jó izlésre való fölfogása — ezek azok a tulajdonságok, melyeket első szereplése után felismerünk benne. Van a társulatnak három elsőrendű komikus (Tollá G. Rét, N. Y. I. s. s.), kiváló jellemzésre (Halla s. s.), jó tenoristája (Z. a. j. o. n. g. h. y.), derék ének- és jeles zenekara. Tekintetbe véve, hogy mindez egyelőre csak az operette-ről szól és a drámai, valamint a vigjátéki erőnk nem kevésbé kiváló, semmi esteire sem tuzotunk, mikor azt mondtuk, hogy a jó előjelek nélkül is mertünk volna megbizni a társulat jövőben és sikerében.

Vasárnap a „Sárga oszák“ — ban mutatta meg magát a személyzet újra szuolt ház előtt, folytonos tetszés közben.

A magyarosodás érdekében kiváló érdeműnek adunk kifejezést e szép kezdet felett.

— Színházi műsor. Ma szerdán „Gáparone“ került előadásra, Pajor Emilia, Kövessei, Szép, Kövessei, Németh János és Kiss Pista; csütörtökön „Eleven ördög“ Pajor, Kövessei, Kertész, Kövessei, Szép és Kiss Pista; pénteken „Buborékok“ Csiky Gergely kitűnő vigjátéka, szombaton „II. Bákóczy Ferenc fogadása“ és vasárnap „Felhő Klári“ megy.

KÖZGAZDASÁG.

— Bajor-osztrák-magyar és délnémet kötelek. A Délnémet vasuti kötelekben és a bajor-osztrák-magyar forgalomban 1887. évi október hó 5-től 1888. évi március hó 31-ig terjedő hatálylval életbe léptetett aszalt gyümölcs, aszalt szilva és szilvaiz szállítáására vonatkozó kivételes díjszabásokban, valamint az ezekhez megjelent pótlékokban foglalt díjtelek, melyek f. á. apr. hó 30-08788 C. II. sz. a közzétett hirdetményünk alapján f. á. apr. hó végeig terjedő időre meghosszabbítottak — 1888. évi október hó 1-től egyelőre 1889. szeptember hó végéig érvényben maradnak. Magyar kir. államvasutak, ngysszermind a többi részese vasutak nevében.

— Filloxera kiállítás. A kereskedelmi miniszteriumn bétőn egy kis, de nemzetgazdasági körökre felelte érdekes kiállítás nyílt meg és ugyanaznap be is zárott. A Mátyás Izidor min. tanácsos kezdeményezése és felügyelete alatt rendezett kiállítás a különböző filloxera-kísérleti állomások, nevezetesen a farkasdi kísérleti állomás és a budapesti vinczellér-képezésben az amerikai szőlővelszókkal az utóbbi évek alatt eszközölt kísérlet-eredményeit foglalta magában, melynek megteintésére és megvizsgálására szakembereket, bortermelőket és borkereskedőket hívtak meg. A kereskedelmi miniszterium kis termében egy hosszú asztalon

46 különféle, az említett kísérleti állomásokat termelt amerikai szőlőfajok volt szép rendben, felirattal ellátva, kiállítva. Egy másik asztalon egy csomó füveg telve, csaknem kivétel nélkül 1887. évben Franciaországban amerikai szőlőtől termelt, borokkal állítottak. A különféle szőlő- és borfajok általános megköstölése után, a mi egyáltalán nem volt élvezet, mintán az amerikai szőlők legnagyobb részének, kellemetlen földes, földi cperhez hasonló rokamatu ize van, a borok pedig 1-2 kivétellel sanyavak Dr. Horváth és egyes fajok sajátsága, meghonosulása, ellenállási képessége és termékenysége fölöl beható magyarázatot tartott. M. o. l. n. á. r. István igazgató ezután az egyes borfajokról adott véleményt s különösen kiemelte a „Jaques“ szőlőt értéket melynek bora fehér bor festéséhez igen jól használható. A jelenlevők közül többen, névszerint J. a. l. i. c. a. L. o. b. m. a. y. e. r. K. e. r. k. a. j. és Herma n. Ottó és egyes fajok használhatósága és ize fölöl ki is fejték véleményüket, mely alban kulinál, hogy a borok közül csak a Jaques, Herbenont, York-médaira és talán Otello, a szőlőfajok közül pedig névszerint a Jaques és Herbenont azok, melyek nálunk gazdasági fontosságot érhetnek el, feltéve, ha azok a különböző bortermő vidékeken egyaránt használhatók bizonyulnak. Nagy érdeklődést keltett azon közlemény, hogy a farkasdi állomáson teljesen inficiált területen az ott elültetett különféle hazai szőlők szőlőcseggel való folytonos kezelése következtében már 8 éven át teljes termőerőben maradtak fenn; az e szőlőfölkön termelt és hasonlóképp kiállított szőlőfölkönek kitűnő izuk volt.

— Szász-Üllet. — (Október 2.)

(B.) Készár nagyban 54—54.50, kicsinyben 55, hórú nékrl per 100 liter * o. beleértve 35 frt fogyasztási adót.

— Budapesti gabnaföldede. — (Október 2.)

Szilárd irántly mellett a vételkedv kedvezőbb volt mint tegnap, 25,000 mm. jött forgalomba és 5 krral magasabb árat mellett adott el. Buza tavaszra 8.44—8.45, buza őszre 7.59—7.60, sz. tavaszra 5.58—5.60, tengeri tavaszra 5.39—5.40.

Hivatalos árlolyan a budapesti áru- és árták tőzséden 1888. évi október hó 2-án.

Magyar aranyárnyadók 4. sz.	100.20
Magyar papírárnyadók 5.	90.50
Magyar vasuti kölcsön	146
Magyar keleti vasuti államkötvény 1 kib.	97.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 2 kib.	100.00
Magyar keleti vasuti államkötvény 3 kib.	112.50
Magyar földterhermentési kötvény c.	104.50
Magyar földterhermentési kötv. zárak	104.
Temes-bánati földterhermentési kötvény c.	104.50
Temes-bánati földterhermentési kötv. zár	104.
Erdélyi földterhermentési kötvény c.	104.50
Horvát-szalvai földterhermentési kötv.	104.
Magyar szőlőcseggelváltsági kötvény c.	100.
Magyar nyromény-sorsjegy-kölcsön	131.
Tizesszalvai vasuti és szegedi sorsjegy	122.75
Osztrák járadék papírban	81.25
Osztrák járadék ezüstenben	81.75
Osztrák járadék aranyban	110.50
1860-iki osztrák államorsjegy	140.
Osztrák-magyar bankrészevény	872.
Magyar hitelbankrészevény	306.
Osztrák hitelintézet részvény	319.20
Cs. és k. arany	5.71
20 frankos arany (Napoleon'or)	9.38
Német bírdalmi arany	69.40
London	121.50
20 markos arany	11.88

MAGYAR SZÍNÉSZET.

Aradvárosi színház. Folyó szám 5. Kibérlet 2. szám

Kedd, 1888. évi október hó 3-án.

ASPARONE.

Operette 3 felvonásban. Millőkerület.

SZEMÉLYEK:

Carlotta, öz. Santa Croce grófné	Pajor Emilia.
Baboleno Nasoni	Siracusa po-
destája	Kövessi.
Szindulfő fia	Szép Aladár.
Erminio gróf	Kis Pista.
Luidzi, barátja	Szendrei.
Benozó, koronamáros	Németh.
Sóra, a feleség	Kövessi.
Zenobia a grófnő duonája	Tarasovits.
Mariette, a grófnő szobalánya	Bercsik M.
Masaccio, csempész Benozó nagy- oktája	Győro.
Ruperto Corticelli, ezredes	Szilany.
Gváriai, hadnagy	Szalkay.

Kezdetre 7-kor, vége 10 órakor.

Holnap, csütörtökön október 4-én adatik:

Az eleven ördög.

Operette 3 felvonásban. Irta: Konti.

Közlekedés.

A vonat	ind. Aradól	érk. Aradra
Csahai vegyesvonat	regg. 6.20	este 7.
Budapesti személyvonat	d. u. 12.31	regg. 5.45
Erdélyi vegyesvonat	este 9.17	d. u. 4.10
Erdélyi vegyesvonat Rad- na-Lippig	d. u. 4.30	d. e. 8.42
na-Lippig	d. u. 2.17	d. e. 7.38
személyvonat	d. u. 6.	d. e. 11.29
Temesvári vegyesvonat regg.	d. u. 6.05	d. e. 9.27
„ „ „ „ „ „	d. u. 5.48	este 8.10
Borosbesei vasut.	regg. 6.30	regg. 8.34
„ „ „ „ „ „	d. u. 4.40	este 6.06
Szegedi gyorsvonat	regg. 7.	regg. 8.17
„ személyvonat	regg. 4.40	este 8.54
„ „ „ „ „ „	d. u. 8.17	d. e. 7.50

Felölös szerkesztő: ANDY ÁRPAD.

